

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **R. P.**, zast. Mgr. Ing. Janem Procházkou, LL.M.eur., advokátem se sídlem Karolinská 654/2, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 5. 2016, č. j. OAM-32/LE-LE05-LE05-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 12. 2016, č. j. 78 Az 17/2016 – 23,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany tak, že se mu mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

I. Vymezení věci

[2] Předmětem sporu je jednak otázka řádně zjištěného skutkového stavu a s tím související nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného, dále i otázka právního posouzení věci krajským soudem.

[3] Krajský soud ze spisu ověřil, že žalovaný vycházel především z vlastních výpovědí stěžovatele. Skutkový stav měl za dostatečně zjištěný a odpovídající okolnostem daného případu ve smyslu § 2 odst. 4 a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „správní řád“) s tím, že rozhodnutí je taktéž přesvědčivě odůvodněno dle požadavků § 68 odst. 3 správního řádu.

[4] Stěžovatel spatřoval důvod pro udělení mezinárodní ochrany zejména ve skutečnosti, že mu v případě jeho návratu na Ukrajinu hrozí povolání do armády. Soud při posuzování této obavy vycházel z dosavadní judikatury, ze které vyplývá, že obecně není možné požadavek státu na brannou povinnost považovat za nelegitimní, naopak její odmítání nezakládá odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, a to ani v případě, že by dotčená osoba mohla být pro nenastoupení ke službě nebo dezerci trestána (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44).

[5] Požadavek na vojenskou službu tak sám o sobě v rozporu se základními lidskými právy není, a to ani v případě, že by byl její výkon spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. K opačnému závěru by mohlo dojít pouze v případech vymezených např. v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 8. 1994, č. j. 6 A 509/94 – 27, pokud by se stěžovatel musel podílet na bojových akcích, z hlediska mezinárodních společenství obecně odmítaných (jako např. genocida, etnické čistky, kruté vedení války proti civilnímu obyvatelstvu, vraždění zajatců ap.), a nikoli z pouhé averze k vojenské službě nebo ze strachu o život.

[6] Soud uvedl, že z citovaných zpráv mezinárodních organizací nevyplývá, že by k porušování lidských práv či páchání válečných zločinů na Ukrajině mělo docházet paušálně či cíleně. Námitky stěžovatele v tomto smyslu proto považoval za nedůvodné.

[7] Dle zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045/2015-LPTP, lze za nenastoupení vojenské služby na Ukrajině uložit trest 2 – 5 let nepodmíněného odnětí svobody, ovšem pouze v případě, kdy si povinná osoba převezme povolávací rozkaz. Takto vymezená trestní sazba zcela odpovídá obdobným trestům ukládaným jinými státy, včetně České republiky (srov. např. trestný čin nenastoupení mimořádné služby v ozbrojených silách dle § 373 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění účinném pro projednávanou věc, dle něhož lze obviněnému uložit trest odnětí svobody v rozmezí 1 - 5 let). Stěžovatel si dosud žádný z doručovaných povolávacích rozkazů nepřevzal a reálné nebezpečí mu tak nehrozí.

[8] K případné legalizaci pobytu a práce stěžovatele na území České republiky soud zdůraznil, že výčet důvodů pro udělení azylu je taxativní. Právní úpravu pobytu cizinců na území České republiky obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v platném znění, jehož institutů mohl a může stěžovatel využít.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[9] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

pokračování

[10] Namítá, že krajský soud dospěl k nesprávnému závěru, dovodil-li, že § 3 správního řádu neukládá žalovanému správnímu orgánu povinnost zabývat se podrobně veškerými aspekty uváděnými stěžovatelem. Konkrétně namítá, že správní orgán nepostupoval eurokonformním způsobem, neboť při aplikaci § 14a zákona o azylu nezohlednil požadavky vyplývající z čl. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 (dále jen „kvalifikační směrnice“). V této souvislosti cituje z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 – 89, dle kterého existují-li skutečnosti, na jejichž základě lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, musí tyto skutečnosti v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl.

[11] Stěžovatel má povinnost tvrzení, správní orgán je však povinen zajistit všechny důkazy nezbytné pro řádné posouzení skutkového stavu. Na samotném žadateli o mezinárodní ochranu pak je, aby na takové důkazy správní orgán upozornil a při jejich získání poskytl nezbytnou součinnost.

[12] Žalovaný správní orgán pochybil, protože řádně nezohlednil všechny azylově relevantní skutečnosti, které stěžovatel v průběhu správního řízení tvrdil a konzistentně uváděl, ani k nim neprovedl žádné důkazní prostředky. Tím porušil svou povinnost vykládat shora uvedená ustanovení zákona o azylu eurokonformním výkladem.

[13] Stěžovatel má obavu, že v případě návratu na Ukrajinu bude muset nastoupit do armády, což představuje důvod relevantní z hlediska § 14a zákona o azylu (stěžovatelova matka pochází ze západu Ukrajiny a jeho otec naopak z Doněcké oblasti ovládané povstalcí). V případě nástupu do armády by byl tedy stěžovatel nucen účastnit se ozbrojených akcí proti skupině, do které spadá i jeho otec (k této skutečnosti se žalovaný správní orgán žádným způsobem nevyjádřil, ani si neopatřil žádné důkazní prostředky).

[14] Krajský soud nezákonný postup správního orgánu aproboval, neboť uváděné důvody považoval za irelevantní. Krajský soud odmítl, že by na Ukrajině docházelo k vnitřnímu konfliktu a při posuzování této otázky nezohlednil specifické okolnosti případu.

[15] Navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[16] Žalovaný ve vyjádření uvádí, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je obava stěžovatele z povolání do ukrajinské armády, případně z postihu v případě nenastoupení do armády a také obava z bezpečnostní situace v místě bydliště. Současně uvedl, že chce v tuzemsku pracovat a vydělávat peníze. Na Ukrajině není práce a žádná perspektiva.

[17] V průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že stěžovatel vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován.

[18] Žalovaný zdůrazňuje, že branná povinnost patří k základním státoobčanským povinnostem. Tuto zásadu uznává mimo jiné i Úmluva o právním postavení uprchlíků (tzv. Ženevská konvence z roku 1951), Mezinárodní pakt o občanských a politických právech či Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Obdobně i UNHCR ve svém stanovisku ze dne 1. 10. 1999 uvádí, že všeobecně se uznává, že státy jsou oprávněny žádat po svých občanech splnění vojenských povinností a občané jsou povinni je vykonat. Stěžovatel je ukrajinské národnosti a nepatří k žádné diskriminované skupině obyvatel.

[19] S odkazem na použité a citované informační zdroje uvedené v žalobou napadeném rozhodnutí, jakož i na skutečnosti obecně známé, například ze zpravodajství či běžně dostupných médií, není žádný důvod domnívat se, že by došlo ke zhoršení bezpečnostní situace, panující ve dvou z celkového počtu 24 oblastí, na které je Ukrajina administrativně rozdělena, a to tak, že by se rozšířil i do dalších částí země. Konkrétně se jedná o případné ozbrojené střety mezi ukrajinskými bezpečnostními složkami a místními separatisty v Doněcké a Luhanské oblasti na východě Ukrajiny při hranicích s Ruskem. Ve zbytku země je bezpečnostní situace nezměněná a zcela stabilní.

[20] Stěžovatel pochází ze západní části země, ze Lvovské oblasti, která je velmi vzdálená od ozbrojených střetů a bezpečnostní situace se tu nijak nezměnila. Tohoto západoukrajinského regionu se zmíněná bezpečnostní situace vůbec netýká, přičemž zde v současnosti nadále pobývají jeho rodiče.

[21] Žalovaný považuje žádost o mezinárodní ochranu za zjevně účelovou. Uvádí, že stěžovatel dle svého prohlášení odjel z Ukrajiny na jaře v roce 2013 a poté se tam již nikdy nevrátil, neboť mu skončila platnost víza. V pohovoru ze dne 23. 3. 2016 uvedl, že v ČR žije již 12 let.

[22] Stěžovatel byl zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců po dobu od 18. 3. 2016 do 5. 7. 2016. Dle informací poskytnutých Policií ČR byl dne 13. 3. 2016 kontrolován policejní hlídkou, nepředložil žádný doklad k prokázání totožnosti a z toho důvodu byl také zajištěn. Lustrací z dostupných evidencí bylo zjištěno, že již dne 24. 1. 2013 mu bylo uloženo správní vyhoštění, a to na dobu tří let. Stěžovatel z území České republiky nevycestoval a nadále se zde zdržoval bez cestovního dokladu a platného víza či jakéhokoli jiného oprávnění. Z těchto důvodů byl 14. 3. 2016 opět zajištěn za účelem realizace správního vyhoštění. Následně dne 14. 3. 2016 požádal o mezinárodní ochranu. K legalizaci svého pobytu v ČR žádné kroky nepodnikl.

[23] Žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost pro nepřijatelnost dle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl, popřípadě zamítl pro její nedůvodnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[24] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[25] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní

pokračování

vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního soud odkazuje na usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“.

[26] Soud nespatřuje v namítaných skutečnostech přesah vlastních zájmů stěžovatele, a to v mezích vytyčených výše zmíněným usnesením prvního senátu zdejšího soudu.

[27] Nejprve se zabýval nesprávně zjištěným skutkovým stavem žalovaného a s tím související nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí. Pokud by totiž krajský soud přezkoumal rozhodnutí správního orgánu, které nebylo přezkoumání vůbec způsobilé, zatížil by vadou nepřezkoumatelnosti i své rozhodnutí (srov. rozsudek NSS ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 – 91).

[28] Vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu (správního orgánu) je totiž možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námítky, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[29] Veškerá výše uvedená kritéria obě napadená rozhodnutí splňují. Jedná se o srozumitelná rozhodnutí opřená o vyčerpávající odůvodnění, ze kterých je zcela zřejmé, proč krajský soud i žalovaný rozhodli tak, jak je uvedeno ve výroku obou rozhodnutí.

[30] Ze strany žalovaného byly získány všechny potřebné informace, reálie o zemi původu a správní orgán unesl své důkazní břemeno, přičemž je patrné, že se i krajský soud pečlivě zabýval celým správním spisem (odkaz na správní spis je v rozsudku uveden opakovaně). Žalovaný si obstaral zprávy od Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině v období od 16. 2. 2015 do 15. 9. 2015, dále výroční zprávu Amnesty International 2014/2015, výroční zprávu Human Rights Watch 2016, jakož i informace od Ministerstva zahraničních věcí ČR a další zprávy popisující průběh ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny. Situace stěžovatele byla hodnocena individuálně, nebyly zjištěny žádné pochybnosti, tedy ani ty ve prospěch stěžovatele. O nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu v dané věci nelze hovořit, neboť rozsudek není nesrozumitelný ani netrpí nedostatkem důvodů rozhodnutí.

[31] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto Nejvyšší správní soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí soud podrobně věcně zabýval.

[32] Nejvyšší správní soud nezákonné hodnocení věci neshledal. Zcela se ztotožňuje se závěry krajského soudu. Stěžovatel neuvedl žádné důvody, které by svědčily udělení jakékoliv formy mezinárodní ochrany. Nejsou-li v průběhu řízení tvrzeny relevantní skutečnosti, není povinností správního orgánu je dokazovat. Subjektivní přesvědčení stěžovatele, tj. obava z nástupu vojenské služby, samo o sobě azylově relevantní důvodem není.

[33] Listinné důkazy přiložené ve správním spise stejně jako odůvodnění rozhodnutí svědčí o tom, že správní orgán vycházel při rozhodování o žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze všech dostupných informací v souvislosti s politickou a bezpečnostní situací a zjištěním stavu dodržování lidských práv na Ukrajině.

[34] Stěžovatel ve správním řízení uvedl, že v případě návratu na Ukrajinu bude nucen nastoupit vojenskou službu. Problematikou služby v armádě se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval, např. v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, či v rozsudku ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44, a dospěl k závěru, že samotné odmítání této služby, byť by její výkon byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu, není azylově relevantní. Soud připomíná, že ve stěžovatelově situaci nejde o odeprání vojenské služby, neboť povolávací rozkaz mu ještě nebyl doručen.

[35] K bezpečnostní situaci na Ukrajině se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, kde konstatoval, že „[n]a Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“ Odkázat lze také na další rozhodnutí, ve kterých se této problematice věnoval, např. usnesení ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 – 28; usnesení ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 – 69, či usnesení ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31. Stěžovatel pochází ze západní části země, z obce Drogobyč ve Lvovské oblasti, která je velmi vzdálená od ozbrojených střetů a bezpečnostní situace se tu nijak nezměnila.

[36] Stěžovatel o mezinárodní ochranu požádal cca po třech letech pobytu na území, a to v souvislosti s jeho zajištěním za účelem vyhoštění ze země. Jeho žádost považuje soud za zjevně účelovou.

IV. Závěr a náklady řízení

[37] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[38] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. června 2017

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu

